

బొమ్మలావు యిలా గోదూరి సోకే వేళ మనస్తరణ తాపం ప్రకాశించి వెన్నెలను చంద్రుణ్ణి చల్ల పిల్లగాలికి వరసగా తెలుగువద్దాల్తో గేయాల్తో, జంటలు తెగపొగిదే వేళ రహస్యంగా నైనా కలుపుకుంటామంటే వెదవ విందులు అట్టవడితే అందరికీ విన్నించేంక రహస్యంగా ఆ చిరుగాలివీ, వెన్నెలనూ ప్రేమనీ ప్రేమలు విడివిడిగా తెగతిట్టేవేళ, బందరు బస్సుకోసం ఏలూరు బస్సుస్టాండులో నిలబడి వున్నాడనీ, అలోజీ ప్రయాణంలో అతనితో సుందరితో ప్రణయం జరిగి తీరాంనీ 'త్రిలోకం' ఎడిటర్ నారదరావు బ్రహ్మలోకానికి చేర్చాడు వార్తలు:

(భలే కథ-ఓ ప్రక్క చంద్రుడిలోకి మానవులు దిగిపోతుంటే, యింకా దేవతల కథ లెండుకో యిది సాంఘికమా పౌరాణికమా అనే ప్రశ్నకు ఒకటే జవాబు: ఇది సాంఘా పౌరాణికం.)

బ్రహ్మగారు పోసు తీశారు. విష్ణుమూర్తిగారి కమాండర్ న చీఫ్ విప్లవ్వేనా నాయకంగారు పోసు చేశారు. పెద్దవాళ్ళతో యిదో పేచీ. వాళ్ళు దై రెండుగా పోసు చేయరు. వాళ్ళు వి.ఏ.లలోనో మరె వరిలోనో చేయిస్తారు. ఆ ప్రయాణం అయ్యే కుర్రాడికి మాంచి అమ్మయితో పరిచయం చేసేయమని విష్ణుమూర్తిగారి పోసు చెయ్యమన్నారట! ఆయన దగ్గరే లక్ష్మీ వుందిగట్టిను. బ్యాంకులు వగైరా జాతీయం చేయటం బట్టి. ఆయన చెప్పినట్టల్లా చేయాలిందే మరి! బ్రహ్మ కనమీర తానే విసు గున్నాడు.

మీటింగ్ చేసి ఓటింగ్ వెళ్దామంటే. సర్కు లంతా యాటింగ్ కు వెళ్ళిపోయాడు. అసలు కొన్ని విషయాలమీద ఏకగ్రీవ తీర్మానం చేసేసి, కనకేది తోనే అది చెయ్యాలిందే. అదే మెజార్టి వున్న వాళ్ళు "డెమోక్రసీ" లో చేయవలసిన ముఖ్యమైన పని.

"ఇలా అలోచిస్తూ కూర్చుంటే జన్ బందరు పోతుండెలా?" అన్నాడు ప్రైవేటు సెక్రటరీ.

"ఆ కుర్రాడి సర్వనల్ ఫైలేవోయ్"

"సార్, పోసు!"

"హలో! ఏమిటి భార్యజన్మలో ఆ కుర్రాడు వాగువామా? ఇచ్చిర్ని కరచి ముగ్గురి కర్రలో యుద్ధం చేసి వీరమరణం పొందాడా? - సాయం చెయ్యాలా? - సరే - సరే."

వెకిలిగా నవ్వుతూ పోసు దింపేశాడు.

ఎంత సెర్ల పవనిలో వున్నా రికమెండేషన్లు వివాలిందే!

"బస్సు స్టాండ్ లోలో బయలుదేరిందటసార్!"

అన్నాడు ప్రైవేటు సెక్రటరీ.

ఎలానోయ్? మీరంతా చంపేస్తున్నారు. ఆ

కుర్రాడికి రికమెండేషన్లు జాప్సీగా వస్తున్నాయి.

అసలు వాడికి ప్రేమించటానికిగాని ప్రేమించ

బడటానికిగాని క్యాటిఫికేషన్లున్నాయా? విమన్నా!"

"ఆ ఉన్నాయండి. తర్వాతుకట్టు మీసం, డ్రైట్

పాంటు వేషం. ఉంగరాలజట్టు."

"ఇవి సరేనోయ్. యింకా యితర గుణాలు"

వెంటనే నోరు తెరుచుకుని సెక్రటరీయట్ కు

ప్రేమబోధన

మరాఠీ సంపత్కమరాఠావచ్చి

పోన్ చేశారు:

"ఆ అబ్బాయి కథ ఓ వారపత్రికలో వడింది."

ఇంకేం. కవిత్వం వచ్చన్నమాట! అయినా

ఇంత త్వరగా ఓ ప్రేమనీని ఎందు కంటబెట్టాలి?"

"ఇతని రచన ఒకే ఒకటి వడటంతోనే కావం

పోయి గృహస్తుతావళాదని అమ్మగారు వరమిచ్చా

రుటండి:"

"అమ్మగారెవరోయ్!

అదేనండీ మన అమ్మగారే, సరస్వతమ్మగారు.

మహేంద్రగారి చీఫ్ సెక్రటరీ బృహస్పతిరావు

గారు చీటీ పంపారండీ."

"విన్ని వడవోయ్!" అన్నారు బ్రహ్మ ఓ ముఖ్య

మంత్రిలాగా తూర్పొవి.

సెక్రటరీ బుగ్గనిండా గాలివట్టి కవచలోకి వంపి

ఓ కాలుతం ముక్క తీశారు.

"బ్రహ్మశ్రీ వేదమూర్తులు పూజ్యులు."

చాలేవోయ్! అవన్నీ మామూలే! విషయం

చదువు."

విషయం సజ్జెన్. అంటే కుర్రాడి బందరు

ప్రమాణం.

"ఏడియలేవుంది ఏం రాశాడేం!"

వాడు వచ్చినా సాయం చెయ్యొద్దనీ, వాడికి

చచ్చే గర్వం అనీ.

సరేలే! ముందాబస్సు ఏలూరు పోలిసేర దాట

కుండా అవిద్యుత్ తర్రాక అలాచిద్దాం. బ్రహ్మ తన గోళ్ళతో చూడు బదుక్కాటోయ బట్టతల అవదంవల్ల నెత్తురు చిమ్ముతుండేమోనని భయపడి మానేసన్నాడు.

"ఎలా అపారీసార్. ఆ బమ్మను!"

"చాంచముండోయ! అది ఆర్.టి.సి. బస్సేగా. ముంకులైదు రెండూ బస్సుచేసెయ్యి."

లాభంలేవండి: ఆ బస్ రో రెండు సేదలు పైజెన్నాయి. పైన మెకానిక్ యింస్పెక్టర్ చేరి రంగనారం దాస్ట్రో ప్రయోజించిస్తాడు."

వాణ్ణెందుకు బోనిచ్చారు? అమ్మయ్యో!

"అయన మిసెస్ జంకన్లో టీవడగా పని చేస్తోంది. రమ్మని ఉత్తరం రానింది."

"ఇప్పుడే మంత తొందరో!"

ఆ సంగతి మమ్మడుకుగాదు చెప్పాలి!"
"ముండా కాబుబ ఏదో బ్రహ్మలో పచ్చి నడవ కుండా చెయ్యి."

"ఎంత నేవు డిలే చేయించ మంటారు?"

"ఓ ఆరగంట దాం. యీ లోగా ఏదోటి నిర్ణయిద్దాం."

"బమ్మ యిప్పుటికే గంట లేటుకు సార్!"

"ఏదీండి లేవోయ్ బోడి పంక్యూయాలిటి: పో, పో! నమ్మ అలాచిండుకోసి."

పైసేటు సెక్రటరీ వెళ్ళిపోయాక బ్రహ్మ మళ్ళీ ఆలోచనలో పడిపోయాడు. ఈ సృష్టికాణపుండే అబ్బే! యిది ఒక్క రంతో చేయాలం! ఎన్నో జ్ఞానకా యండాల్. ఉదాహరణకి దాకుగ్రుస్తులోంచి కోడివీల్ల బయటికి వచ్చిందనుకో! యింకేముంది: బ్రహ్మకే మెదడు లేదు పొమ్మంటారు.

"అమ్మగారే! ఒక సేవకులాలిని అడిగారు.

"అవతం గడిలో - చదువుకుంటున్నారు."

బమ్మ దానికోకటి చదువుం విప్పి. నేను చదివి చదివి, ఇంత వరకువచ్చానా! ఇవిగో ఇలాఅన్నా నని దానితో చెప్పకు!"

శ్రీకృష్ణుడు సర్వదామ విషయం తలచుకున్నాడు అయినా సరస్వతి కీసంగతి తెలిసిపోయింది.

"ఏం? వీరిదారా: యీ నవం చాలా ఇంప్రెస్సుగా వుండేనూ, అయినా మీరా పనిమనిషితో ఎందుకూ అలా అనటం?" అనెంట్లో ప్రతిపక్ష నాయకుడిలాగా అడిగేసింది."

"నేనేమన్నా అన్నానా? అదే చెప్పివుండవచ్చు.

"అబ్బే నాకోకరు చెప్పాలా? మీరు మనసులో అనుకుంటే నాకది తెలిసిపోదూ!"

"ఏమైతేనేం! నా నెత్తిమీదకో సమస్య వచ్చి వడింది."

"నీ తలమీదకి! అదే ఎన్నో కలమిడికి!"

"అయ్యో! రాత! యిప్పుడూ వేళాకోళమేనా? ఏదైనా ఉపాయం చెబుతావేమోననీ:

"ఉపాయమా? నేనా: మీ కిందరు మంత్రి యింకేను"

"ఏం లాభం యీ మధ్య ఏ మంత్రి ఏ కాభలో పనిచేయాలో వాళ్లు మరచిపోయాకట. ఒక్కొక్కడు యీ మధ్యవచ్చి "ఏమండీ నేనూ మంత్రినేనా?" అని అడుగుతున్నారు. సరే! వాళ్ళ గొడవకేంకాని నువ్వే చెప్పిండావుగా "కార్యేషు మంత్రి" అని

ఎవరో కనుగొనిపో.

"పోసిండి యిప్పుడేం కావాలో చెప్పండి: యీ నవంలో ప్రయోజు ప్రయోజులు మొట్టమొదటి సారిగా కచ్చుకోటం చదువుతున్నాను. హిందీ వీని పాటల రచయితల దాన్ని "పహిలీములా భాత్" అంటారు. వీవ్ దాస్ట్ దీన్దర్మి" సరస్వతి బ్రతిమిలాడిన బోరటిలో అంది.

"పోసిలే! యిక్కడ నాకూ అలాంటి పుట్టమే ఓటి వచ్చివడింది."

"చెప్పండి త్వరగా."

"అదేనే! మర్చిపోయాను. సెక్రటరీ కోసం బెల్లు మ్రోగిందనటోయి మానేశాడు.

"అయ్యోరాత! మీకు మతిమరుపు వాస్తే అని తెలుగు కవులు ఎప్పుడో డిప్రెసు చేసేశారు. ఆ వేదాలు నాలుగూ బుర్రలో యిరికింతుకోవి కాస్త మెదడు ఉండేందుకే బోలు లేకుండా చేసికొన్నారామె."

"ఆ ఇప్పుడు జ్ఞానకానికి వచ్చింది" బ్రహ్మ అరచేలో తన మళ్ళా ముఖాన్ని ఒక్క గుడుతో మళ్ళా పని చేయించాడు.

"భారతదేశం తెలుగా?"

"ఆ — తెలికేం! అక్కడంతా అడవాళ్ళదే పై చేయి."

"దాస్ట్రో అంధ్రప్రదేశం తెలుగా?" అన్నాడు బ్రహ్మ అమెను కొంచెం దగ్గరా రమ్మని చెయ్యి పట్టుకొని.

"తెలికేముండీ! మొన్న సాహిత్య ఎకాడమీ ఎవారు రాని భావ అడేనాయె"

సార్-సార్. బమ్మకు బ్రేకులు పనిచేయవీకుండా చేసే రోడ్డుమీదజవం నల్లరిమీద బమ్మ (విచ్చెన వేసుకొని ఎక్కినట్లు) ఎక్కి నల్లయా అక్కడి కక్కడే ప్రాణాలు వదిలేశాడు".

సెక్రటరీ లోపలికి రాబోయి కళ్ళుమాసుకొని తర్రుగా నీనిమాడెలాగు చెప్పినట్లే చెప్పేశాడు. మేనర్పు తెలిపోయి: "ఫూల్స్ రాస్ట్రెయ ఇషియట్" అండామనురున్న బ్రహ్మ - ఆ సమస్య చాలా అర్థంబుదగి జ్ఞానకానికివచ్చి కోపాన్ని దిగ మ్రింగాడు.

"కమిన్: పోవీయవో, వాళ్లు వస్తే మనకేం:

"మీ రానధురకు "దెకోడేటు" వేరుగా వేశారుట సార్! పైన ఒకళ్లు టి. బి. తో. మరొకళ్ళు కావ్య రుతో, యింకోప బస్తాల కొద్ది ట్యాబిలెట్లు మ్రింగునూ, ఒక్కొక్కా విల్లుమరదేలాగా ఇంజెక్షన్లు పుచ్చుకుంటూ - పేరు తెలిసి రోగంతోనూ, నాలుగో వాడు రైలుప్రవాహంతో వస్తారని వ్రాశారట సార్! వాళ్ళనేం చేయాలి - యిలా అర్థంబరంగా వాళ్లు పనిపోవటానికి వీలేరనీ, యిది మీ ప్రస్టిజి క్వోస్టన్ అని యుమధ్యరాజుగాగు గుత్తుకుతెచ్చు న్నారు.

"పచ్చాంపో! ఆ నల్లరివీ బ్రతికించెయ్యమను."

అలాచేస్తే యమతోకంబోని నల్లరితోపాటు అందరూ మా ప్రాణాలు మాకు యిచ్చెయ్యి మంటారు సార్!"

"అలోచిద్దంలే వెళ్లు. ముండు వాళ్ళని బ్రతికించెయ్యి."

"అప్పుడే ఆ వచ్చినవాళ్ళ భార్యలకు దెకో నర్తి ఏకెట్లు యిస్తే వాళ్ళు లైపుయిస్సురెస్సు అనేకుకు పరిగెత్తారుట సార్."

"చూదాం. ముండా బమ్మను ఆపేసెయ్ కదల వీకుండా!"

"ఆ పని పోలీసులే చేసేస్తారు సార్. ఆ ప్రయవరకు తైల్లో వుండాలని మీరేం గీకలేదు సార్!"

"చంపేపుక్కారోమీ మీ రంతాను. పాపి: తర్రాక అలాచిద్దాం!"

ప్రయవేటు సెక్రటరీ వెళ్ళిపోయాడు.

"ఏవిటండి యింతా: చంపటం! మళ్ళీ బ్రతికించేయటం: యిలాచేస్తే అవిల భారత పనిపో యివ వాళ్ళ సంఘం ఒకటి పెట్టి, మీ మీద దండ యాత్ర చేస్తారు. అసలే ఎక్కడా మీకు పూజయ - పూలు లేనే లేవు. పూలు రోజుల్లో గూడా ఒక్క పువ్వు పూవకే రాదు."

"ఏం చెయ్యనూ యింతా వ్రస్తేకీకోసం చేస్తున్నాను. దీనిలో నీ భాగమూ ఉంది!"

నేనేం చేశానూ?

"అదే చెబుతున్నాను. బామ్మారావనే కుర్చోడు ఒకడున్నాడు.

"అదం పేమా: కుర్రాడు అంటే ఎడెళ్ళ రోపువారా?"

"అబ్బే అతనికి ఓ పాతికేళ్ళంటాయి."

"ఏం పేరండీ అది!" అంది వస్తున్న నవ్వును బలవంతంగా ఆపుకుంటూ "విక్ నేమా?"

"ట్రీక్ నేము. అతని యింటిపేరులో మొదటి

అక్షరం "బి" అతని పేరు మారవలవు. ఆ రెండు మొదటి అక్షరాలు కల్పితే బామారావు అయింది. ఉచ్చారణా సౌకర్యం కోసం మొదటి అక్షరానికి వత్తు యిస్తే "బామారావు" అయింది. అలా వీరినిండు కోటానికి వాడు ఒప్పుకున్నా, ఏ బామలు కచ్చుకోటానికి ఒప్పుకోవోవటం వల్ల రెండో అక్షరానికే వత్తు యిస్తే "బామ్మారావు" అయింది."

"ఎలా? భలేగా ఉండే.

ఆ పేరుతో వారురావిన కథ ఓ వారపత్రికలో పడింది నీ దయవల్ల. ఇంకా భూమ్మీద నా గౌరవం విలబెట్టేవారున్నారన్న మాట:

ఆ పత్రికలో పడటంతోచే ఆ కుర్రాడు కాస్తా ఎవర్నయినా ప్రేమించేచూర్పిందే అని పట్టు పట్టుకు కూర్చున్నాడట! అలా తాను చేయలేకపోతే ఏమేమిటో చేసానని మోర ప్రతిజ్ఞ పట్టేశాడట! వాడి నిశ్చయాల్ని, వాడి స్నేహితులు, తన మన్. ధన్, హాసలు ఓ పత్రికా ప్రకటన ద్వారా తెలిపాడు."

"అవేం పేర్లు అరవం భావనా హిందీవా?"

"తెలుగు పేరే! ఒకబ్బాయి రతన్ అయితే 'ర' మ్రింగేశాడు. ఇంకో అయన జగన్నాధం అయితే అన్ని అక్షరాలు సైరెంటు బ 'రన్' అయ్యాయి.

"సరే - సరే! మిగత పేర్లు రామర్ అయితే మన్, మోహర్ అయితే హన్ అయివుంటుంది. అయితే ఆ కుర్రాడి కోరిక తీరిస్తే ఏం:"

ధరల పెరుగుదల - బ్రిటిష్ రాజీపేదరికం!

ప్రస్తుతం చుక్కలంటుతున్న ధరలలో బ్రిటిష్ రాజీకిచ్చే భరణం నాలుగు లక్షల డెబ్బె ఐదువేల పౌనులు - అనగా సామాన్య జీవన ధరల రూపాయలు - ఆ మేరకు ఏమాత్రం చాలవని గుర్తవ్వవలసిందిగా ప్రతిపక్ష పార్టీలకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 40 వేల పౌనులు చెల్లించింది. రాజీ తల్లికి 70 వేల పౌనులు, డ్యూక్ ఆఫ్ గ్లోసెస్టర్ కు 35 వేల పౌనులు, రాజీ చెల్లెలు మార్గరెట్ ప్రిన్స్ సెనెకు 15 వేల పౌనులు చెల్లించింది. ప్రిన్స్ ఆఫ్ వేల్స్ కు 15 వేల పౌనులు చెల్లించింది.

పెద్ద భరణంగా బ్రిటిష్ రాజీకి డబ్ల్యూ ఆఫ్ లాంకెస్టర్ జమీందారీ కమిషనరునికి 2 లక్షల పౌనులు అనగా 40 లక్షల రూపాయలు సుమారు - ప్రతిపక్ష ఆదాయం వస్తున్నది. ఇటీవల అట్లాంట్

టిక్ దేశాలలోని సీరాసులనుండి పెట్రోలియం ఉత్పత్తిని నిషేధించింది. అందువల్ల ప్రపంచవ్యాప్తంగా పెట్రోలియం ధరలు పెరిగాయి. అందువల్ల ప్రపంచవ్యాప్తంగా పెట్రోలియం ధరలు పెరిగాయి.

వ్యక్తిగత ఆస్తులనుంచి ఆదాయాలు గాక రాజీ భారతదేశానికి ఆఫ్ ఎడింగ్ రాజు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం 40 వేల పౌనులు చెల్లించింది. రాజీ తల్లికి 70 వేల పౌనులు, డ్యూక్ ఆఫ్ గ్లోసెస్టర్ కు 35 వేల పౌనులు, రాజీ చెల్లెలు మార్గరెట్ ప్రిన్స్ సెనెకు 15 వేల పౌనులు చెల్లించింది. ప్రిన్స్ ఆఫ్ వేల్స్ కు 15 వేల పౌనులు చెల్లించింది.

పెద్ద ఆదాయం ముకుతుంది. కార్మికుల వేతనాల పెంచాలన్న ప్రయత్నం దేశం దివాలా తీసుకుంటున్నప్పుడు, కన్నర్యేటివ్ నాయకులంతా వాపోతుంటారు, కాని దాదాపు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం వస్తున్న బ్రిటిష్ రాజవంశం భరణాలను అధిక ధరల కనుగుణంగా పెంచాలంటూ ఈ ప్రభుత్వం యిప్పుడు వాదిస్తున్నాడు. ఒక అంచనా ప్రకారం రాజవంశపు మొత్తం పెట్టుబడులు 8 కోట్ల పౌనులు సుమారు 120 కోట్ల రూపాయలు - మాత్రమే వుంటాయి. అలాంటి బ్రిటిష్ రాజీకి అధిక ధరల పేరుతో భరణాలను పెంచాలని ప్రయత్నం చేసినను వెల్లడించడం కంటే సిగ్గుచేటు మరేమివుంటుంది?

"అదే యిప్పుడు వట్టకొన్న సమస్య. నేను వాడి 'చుట్ట'లో అలా రాయలేదే. వైస్ రాయివో ఒక్క కథ వాడిది ప్రచురించబడితే వాడి శాపం తీరిపోయి వాడు గృహస్థు అవుతాడని, వాడి భార్యను వాడు ప్రేమిస్తాడని; వంశ మిచ్చాడని:

"అంటే ఎవరి భార్యను వాడు ప్రేమించడమంటే?"

"అలాగే కానీ బాధ పెళ్ళికి ముందే ప్రేమిస్తాడట" అన్నాడు బ్రహ్మగారు.

"ఇకండా వాడి భార్యను కథలలో: ఆ వరాణ యిప్పుడు వచ్చింది."

"మరి ఇప్పుడు మాడో?" అంది నరసయ్య.

2

"అలాంటి లేదురా. నువ్వో పెద్ద రథయ్యల వయ్యావా? మొదటి మెట్లు వ్రాసినట్లు, రెండోది రేడియో, మూడోది సినిమాలున్నాయి. కొన్ని అనుభవాల కల్పనలతో సంబంధించినవి సంపాదించవచ్చు. ఆ రథయ్యల కథలు గేయాలు గీచుతున్నా." అన్నాడు తన మన మానెడు.

"ఎలా రా? పెద్ద మోహన్ చెప్పినట్లు తేలికగా: చెయ్యటమే కష్టం ఇందియోలో." అంది భార్య. అది వైకి అనటానికి వీలేనంతా కర్పూరు వినిపించాడు.

మొదటి భార్య అప్పుడు కథ ఒక వారపత్రికలో మొదటి పేజీలో కన్నడికే తన కళ్ళు జబ్బుచేసి వుంటుందని నమ్మకపోలేదు. కళ్ళు దూరవుతున్నట్లు దగ్గర్లోనూ, దగ్గరని దూరంగానూ కన్నెరబ్బు చేస్తాయట; అతని కళ్ళ ద్వారా దగ్గరకు వెళ్ళకముందే, అతని మిత్రులు అలాంటి కథను వ్రాసినట్లు. కాదు మానెడు, తను చూపు మీద

నమ్మకం పెట్టుకోవచ్చని తెలిపాడు. అప్పుడు తనకథ ప్రకటించబడిందనే నమ్మకంతో దాడు ఒకటి రెండు వారాలలో మళ్ళీ సంపాదకుడు ఓ చూడైన ఉత్తరం వచ్చింది...

అయ్యో! గతవార పత్రికలో ఫలానా భార్య అప్పుడు కథ పొరపాటున అచ్చయింది. దాన్ని రిటర్న్ చేసి సంపాదకుడు మా ఉపసంపాదకునితో మరీమరీ చెప్పి ఆయనకుండే చెప్పుకున్నట్లు పంపమనటం ఒకటి విప్పింది. దాన్ని రాస్తూ ప్రెస్ కు పంపించాడు. ముందు సంపాదకుని అడిగా: "అ ముందే" అని అన్న ఆయన ముందు పేజీలో ఆ వచ్చుకం, నానకం కథను వేరేలా చేశాడు. అంటే మా ప్రతిభానికంటే అలాంటి పాటుకథ అందించినందుకు దావుకుని విచారించుకున్నాం!" అని రాస్తూనే ముందే ఆ పత్రికలో అలాంటివేం కన్నడకపోగా దాని మొత్తం ముందు ఉత్తరం "వరం" కురిపించాడు.

దాంతో భార్య అప్పుడు వేదాంతవరంగా సందేహాలు ఉనికి వచ్చాయి.

"ఏమిటి? నేను అనే పదార్థాన్ని ఉన్నావా? ఉంటే యీ కథ రాశావా? రానీ దాన్ని పోస్టు చేశావా? చేస్తే (ఎన్ని ఉత్తరాల ద్వారా అయినా అందటం లేకుండా పోయిందేమి) ఇది తిన్నగా ఆ సంపాదకుడికి అందిందా? అంతా మిథ్య నేనూ లేను, పత్రికా లేదు కథలేదు!"

"ఇక ప్రతిజ్ఞ బట్టి ఒక్క శ్రీ మనసులో వన్నా చాలు చేసుకోరా. నో వేకినీ బోర్డుమానీ" అని తన భన మానెడు బోధచేశాడు.

"ఎలా నాకు ఆకాశాన్ని చూస్తేనే ఉరీ వణకూ, చెప్పటలో క్షయం వస్తుంది. వైస్ వాళ్ళతో మాట్లాడాలంటే గొంతు దొంగురుపోయి, మూడు

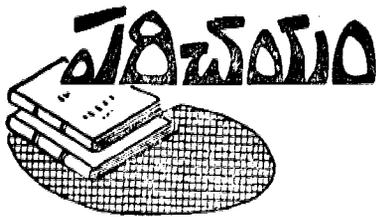
పోతుంది. మెరుగు పని చేయడు. మొన్న మా మూడో రైసిన్లు మునిముసినప్పుడు ముకుందలెట్టి. "ఏమందోయి మీ వేకిమీటో మర్చిపోయాను" అంది. దాంతో నేను "మా" అనే మొదటి అక్షరం ముందే "రవరావు" అన్నాను. "ఉత్తరవరావు" అంటే అక్షరం ఉండేమో అని ఓట్లతో పాట్లు చేసింది అన్నాడు భార్య అప్పుడు.

మళ్ళీ ఓసారి ప్రయత్నించవోయ్. లేకేలే: తొందరగా ప్రతిజ్ఞ బట్టిమీ" అని ప్రోత్సహించి వీరో (హీరో) కావాలనుకున్న భార్య అప్పుడు యిలా కావాలన్నట్లు రాసిన ప్రతిజ్ఞ చదివేశాడు.

"తెలుగు సినిమాలో తొలిసారిగా చూపించటం చూసినా చూసినీ: రేమను పాపుల్లూ దివ్యం బాబులో అమ్మినా అమ్మినీ, సినిమా టీకెట్లను బాబు మార్కెట్టు లెకుండా దొరికినా దొరకనీ, అనుభవంలో దాక్షిణ్యం రోగుల్ని క్రమంగా చూసినా చూడనీ, బస్సు కండక్టర్లు దమ్ములు వున్నారని టీకెట్లు యిచ్చినా యివ్వనీ. నేను మూతం యీ రోజు ఎవరినైనా ప్రేమించి తీరుతాను."

"ఒకవేళ యీ ప్రతిజ్ఞ రప్పితే మాట తప్పను: మా అనీనరు మీకే ఒట్ట! ఒకవేళ 'వెయిలయి' అనుభవం నిరకరం వట్టి. అదీ కాకపోతే వస్తున్న బస్సు కండక్టర్ వట్టి వట్టి వస్తువు కాకుండా చనిపోతాను." అని భార్య అన్నాడు భార్య అప్పుడు బందరు ప్రయాణం అనే మిత్రో ఓ దినార్థాన్ని తన దాన్నిగా చేసుకోవాలని - ప్రయాణానికి పెద్ద సామాన్లు ఉంచుకోవాలనీ, తన కథ పక్క ఆ వారపత్రిక చాలా కాసేద కొనైనా యిరదులకిచ్చి "కథారథయ్యల కాంతర్ని కదిలించగలదు" అని ముఖం ఎరచాలని అతని స్నేహకథ్యం దం తీర్చాలనిచాడు.

కృంగార రనం పుట్టు పూర్వోక్తరాలు, ఆ

“రెండవ ఆశోకుడి మూణాత్ పాలన”

రచయిత : శ్రీపాలగుమ్మి వర్మరాజు
వెం : : చ. 2-00
ఎమెస్కో ప్రచురణలు, మద్రాసు.

భారతదేశపు రాజకీయ రంగంలో నడుస్తున్న చరిత్ర, కలుగుతున్న విపరీతపరిణామాలు యేవివేక వంతుడినైనా సరే కలవిచేస్తాయి. వనవులకోసం ప్రాకులాటలు, తదంగచూతమైన కఠోలాలు, 'స్టోర్ క్రానింగ్లు', ప్రజానతినివ్వడంలో గందరగోళాలు వగైరాలన్నీ వివేకనావరులకు హాస్యాస్పదంగా కనబడుతున్నాయి.

ఈ పరిస్థితుల్ని రాష్ట్రాలవారీగా క్లుప్తంగా వ్యంగ్యాత్మకంగా విమర్శించి, సూక్ష్మమైన వివారణోపాయం చూపించే నవల 'రెండవ ఆశోకుడి మూణాత్ పాలన'. పాలగుమ్మి వర్మరాజుగారు. వాడ్ హౌస్ శైలివంటి తమ శైలిలో - వ్రాసిన నవల యిది.

వచ్చేసింది. బామ్మారావు తాను మాట్లాడుకొన్న విషయాలే జ్ఞాపకం చేసుకొంటా:

తన పెళ్ళి విషయం అన్నా లేరిపోయింది. తండ్రిమీద నుంచి ఒక భారం తగ్గిపోయింది. పెద్ద కట్నాలు యివ్వలేడుగదా! తన వెనక వెళ్లెళ్ళి పంగతి తర్వాత.

బిచ్చు బందరు చేరాక తాను బామ్మారావుతో కలిసి యింటికి వెళ్తుంది నాన్నగారితో పరిషయం చేసుంది... ఆ తర్వాత.

“రావో! కాంతా! బిచ్చు బయలుదేరింది” అని అప్పు అనడం, అందరూ బస్సుకొరం, అది కర వేగంతో స్టాపు కావటం ఓ డింగ్లో జరిగిపోయింది. మరో నిమిషంలో బిచ్చు బామ్మారావును దాటి దూసుకపోయింది.

తనకు జరిగిన ప్రణయం. అది పరిపవటం అబోదిస్తూనే వచ్చిన బామ్మారావు అక్కడ బిచ్చు లేకపోటం చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు. “అడ్రస్ న్నా తీసుకోలేదే” అని నాలుక ఊడివచ్చేలా కొడు క్కున్నాడు.

బ్రహ్మ ప్రెస్టేజికోసం చేసిన పని పరిందింది.

కథ ప్రాచీననాటికి దేశంలో పున్న పరి స్థితులు హఠాసా తానన నవలోపి దెబ్బెముగురు నానన నభ్యుత్లో 72 నభ్యులు మూడు గ్రూపులుగా విడిపోయి యెవరికివారే మంత్రివర్గాన్ని నిర్మించు కున్నారు. ఒక్కొక్క మంత్రివర్గ నభ్యుల సంఖ్య 24. పరిపాలన ప్రభించిపోయింది. కొన్ని పరిణామాలు అనంతరం దెబ్బెముతో నభ్యులు రమానాంత్ ముఖ్యమంత్రిగా, మరో 72 మంత్రులతో సుస్థిర మంత్రివరం యేర్పాటుయింది. సుస్థిరం కాకేం చేస్తుంది? మొత్తం తానన నభ్యులే 73 వున్నారు!!

వీహారలో ప్రస్తుతం నగటున రెండు మూడు సార్లు చొప్పున మంత్రివరాలు మారుతున్నాయి. ఏ నభ్యు వచ్చినా, “మూవా!” అని బెంగాల్ దేశపు ప్రగతిని పక్షనభ్యులూ, “బిచ్చులుకాల్సింది. రైళ్ళు పడగొట్టుట” అని ప్రత్యేక తెలంగాణా నభ్యులూ తయారౌతున్నారు. రాష్ట్రపతి గౌరవార్థం చేసిన విందుల్లో చెప్పులు రాష్ట్రపతికేనే వికరబడు తున్నాయి.

ఈ పరిస్థితుల్లో “నైవేకపాలన” ప్రవేశపెట్టడానికి రాష్ట్రపతి సన్నాహాలు చేస్తున్నారని ‘మూవా’ చేయటం, బిచ్చులు తగుబెట్టుటవంటి పనులు చేసేవారి తోట తీస్తారనీ తెలియకంట్. శ్రీ భాస్ చంద్రకర్మగారు రాజ్యాంగాన్ని నవరించి, ప్రధాన మంత్రి అయ్యాడు. ఈ సూతన రాజ్యాంగం ప్రకారం లోకనభ నభ్యులందరూ సంవత్సరానికి ఒక డ్యూటీ చొప్పున - మంత్రివర్గ నభ్యులౌతారు.

మూడు సంవత్సరాలు గడిచే వరకూ - ఓడిన పార్టీనభ్యుల ‘కార్యకలాపాలు’ (రైళ్ళు పడగొట్టుట; దుకాణాలు ధ్వంసము చేయుట వగైరాలు) తప్ప - దేశం ప్రకాంతంగానే వుంది. ఒకనాడు లోకనభలో ఎవరి చెవి మెవరు కొరికారో, యెవరిచేయ యెవరు విరిచారో తెలియని స్థాయిలో - వాడ ప్రతివారూ సాగుతున్న నమయంలో ప్రధాన మంత్రి శ్రీ భాస్ చంద్రకర్మగారు హతాత్రుగా కన్నుమూశారు.

ఈ నమయంలో ‘బాలు’ అనే జిర్రవాడు రాజ్యాంగంలో అకస్మికమైన మార్పు తెచ్చాడు. నవల మొత్తానికి ‘బాలు’ ప్రధాన పాత్ర. బాలు తండ్రి ‘కుట’కు లోనై జైల్లో వున్నాడు; తల్లి మెంబిల్ హాస్పిటల్లో వుంది. ఎనిమిదేళ్ళ బాలా తమ్ముడిని చెల్లెల్ని నమయించుకుంటూ, తాను ఎదుపుతున్న తిక దాం గురుకులానికి నాయకుడై అవ్యాపక బృందానికి ప్రీతిపాత్రుడైన మళయాళీ జిర్రవాడు. ‘శివ నేన’ కార్యకలాపాల తాకిడి అతనికి బాగానే తగిలింది.

ప్రధానమంత్రి ఎన్నిక సందర్భంగా గొడవలు జరిగి స్కూళ్ళు వగైరాలు మూసివేయబడటంతో బాలా దేశంలోని ముప్పైవేలమంది బాలబాలికలను కూడదీసి, తారాస్థాయిలో జరుగుతున్న లోకనభను ‘మూవా’ చేశాడు. ఏకగ్రీవంగా ప్రధానమంత్రి యెమ్మిక జరిగేవరకూ ‘మూవా’ సాగుతుందని,

అల్లివేటమ్ ఇచ్చాడు. ఆ దిక్కు తిరిగిని సీతిలో, లోకనభనే రాజ్యాంగ పరిషత్తుగా రావించి ప్రజాస్వామ్యాన్ని తీసివేసి, - ప్రజాస్వామ్య ప్రవేశపెట్టాని తీర్మానం ప్రవేశపెట్టాడు అల్లి ప్రదేశో నభ్యులు కనకారావు. తీర్మానం ప్రకారం ప్రజాస్వామ్యం అతనే నిర్ణయించాడు. వేర్వూ గ్రామంలోని సువస్థిర చరిత్ర పరిశోధకులు మహా హాస్యాలు పండిత మోరి అశోకవర్మనరాజు గారు భారతదేశ నామాట్లుగా అభిషిక్తులైనాడ ప్రతాపిభావను రాజభాషా, బొద్దాన్ని రాజమతం ప్రకటించారు సమాట్లు.

అయితే, మూడు రోజుల్లో అయిదు పది అయిదుని చేయడానికి సన్నాహాలు జరుగుతుండగా అయినే తప్పుకున్నారు. వాటిభూమారులు శ్రీశ్రీ సుబ్బ శారలాజుగారు అభిషిక్తులైనారు.

మ. పం. మోరి అశోకవర్మనరాజుగారి పరిపాలనలో ఒకవిశేషాంశం. ఒక ఉద్యోగివచ్చి సమ్మత గురించి విన్నవించాడు, సామాట్లులకు ఇంగ్లీషు రాదు. మళయాళం రాదు. బాలాకి తెలుగురాడ ‘టాకెస్’ అన్నాడు ఉద్యోగి. ‘పమ్మలు’ అ అనుపదిరాదు సహాయకుడైన బాలా. అన్య తప్పుడే తెలుగు వేచ్చుకుంటున్న సమాట్లు ‘పమ్మలు’ అంటే వళ్ళుఅని అర్థం చేసుకున్నాడ రాజీవారి పమ్మనొప్పి తన వరకూరావడం ఆయనక విసుగవిసింది. “నో టాకెస్. ఆర్ రిమిన్” అని అజ్ఞాపించారు : :

వర్మరాజుగారి కథాకథన కౌశలాన్ని వివరించడానికి వైవిధ్యపాట చాలు. అయితే యిది వ్యంగ హాస్య ఊహాచిత్రం గనుక, కొంత అనభజిత్య వుండక తప్పదు. అది వదిలేస్తే మనోహరమైనవల అనవచ్చు. వర్మ రాజు గారి ‘మొదల శైలిలో’ సుస్పష్టంగావుంది. ఉదాహరణకి నమ్రాట్లును వర్ణనూ, ‘కొంచెం ఘనమైన మధ్యప్రదేశ దానినుండి ప్రమాదకరంగా వ్రేలాడుతున్న రోవతి అవి బ్రాస్టారాయన :

చరిత్ర పరిశోధకుడైన మ. పం. మో అశోకవర్మనరాజుగారు, “రామాయణ కాలంలో గోదావరి తీరమంతా కిక్కిరిందగా వేరెప్పి గన్నది. అని విదుషిపాత్రులు : చరిత్రకారులపైనే యిదొక సెటైర్.

అయితే ఆయన తీసుకొన్న విషయం ప్రగతిశీల దృక్పథంతో సమాజానికి ఒక కర్వబోధ చేయడానికి ఎంతైనా వీలున్న విషయం. కానీ ఆయన దీనిలో మాత్రం కృతక్యత్తుకు పాలేకపోయాడు.

“ఎమెస్కో” సీనియర్ వెలువడిన “ప్రతినివ కా లేజీ”, “నల్లరేగడి” నవలలకు తీసిపోని నవల యిది.

— ర వి శ ర్ —